

La nostra història (i II)

A Catalunya els estudiants arriben a la Universitat amb vagues referències sobre la història nacional i, si no l'estudien específicament, es poden trobar faltats dels mínims coneixements per anar dignament pel món. En els mitjans de comunicació, tret d'alguna excepció com l'esplèndida "Telegaseta de Catalunya" de la qual ja ens ocuparem fa unes setmanes, la història és pràcticament absent i seria una iniciativa que el poble trobaria interessant, fixem-nos com les revistes dedicades a la història noques vegades pleguen i com la lectura de temes històrics, siguin novel·les o monografies, té un públic ben addicte, i podria ser una anella més en la comprensió mundial en divulgar la vida catalana arreu. En aquest sentit, i gràcies al cinema, el poble jueu ha estat privilegiat, ha convertit la seva causa en una iniciativa compartida gràcies a una intel·ligent política cinematogràfica d'abast mundial. Els catalans potser no tenim els diners i el saber fer el poble jueu, tenim però un passat que és importantíssim dins la història de la civilització occidental i, en part per culpa nostra, només el coneixen petits cercles acadèmics on l'Abat Oliba i el Consolat del Mar, Arnau de Vilanova i Ramon Muntaner, Arnau Cadell i Jaume Huguet són més coneguts que en llampants universitaris que no han estudiat Història de Catalunya.

La iniciativa privada ha fet el que les institucions no han gosat o sabut. Edigs a tregué en disc i cassettes una **Història de Catalunya** i unes **Llegendes de Catalunya** que caldria recuperar i posar en circulació. Publicacions de l'Abadia de Montserrat ha encetat la col·lecció "Les Arrels" on mig aventura, mig història, Oriol Ver-

gés, textos, i Pere Virgili, dibuixos, han publicat: **Els tres pergamins de Ripoll, Cavallers i pagesos, La crida del mar, Desperta ferro!... Els almogàvers que són els primers quatre títols d'un conjunt de dotze que seran una útil introducció al coneixement del nostre passat.** Oriol Vergés a més d'hàbil escriptor és professor i coneix amb prou profunditat la història com per a reeixir d'una difícil comesa com és vulgaritzar els continguts més seriosos —l'expansió per la Mediterrània, les lluites feudals, les crisi urbanes...— amb el rigor obvi de l'amenitat imprescindible per les lectures juvenils d'esplai. La Galera per la seva banda en la seva esplèndida col·lecció "Els grumets de la Galera" ha publicat una dotzena llarga de títols que, independentment uns d'altres, s'ocupen d'episodis singulars de la història catalana amb un llenguatge i tractament apte pel públic jove. Josep Vallverdú ha glossat l'imperi romà —**Un cavall contra Roma**—, el bandolerisme del XVII —**Bernat i els bandolers**— les lluites amb els moros —**En Mir l'esquirol**—, la Catalunya Napoleònica —**Els amics del vent**— etc. L'esmentat Oriol Vergés també s'ocupa d'altres aspectes com la industrialització a mitjans del XIX —**La ciutat sense muralles**—, el colonialisme a Cuba —**Un català a la manigua**—, la guerra amb Napoleó —**La noia del timbal**—. En la mateixa sèrie altres escriptors també han divulgat aspectes poc coneguts: l'empressonament de Jaume I a Carcassona és **El rescat del rei minyó** per Joan Blasol Casanovas, autor també d'**Els dos vaillets del castell de Montsó** és a dir l'esmentat Jaume I i el seu cosí Ramon Berenguer de Provença, **Les presoneress de Tabriz** de

Maria Novell sobre els almogàvers, **La història que en Roc Pons no coneixia** de Jaume Cabré sobre el setge de 1714, o l'antologia narrativa **Viatge per la història de Catalunya** de Maria Novell, Oriol Vergés i Fina Rifà que aplega els contes de "Cavall Fort" sobre història de Catalunya. Podríem aquí encabir altres iniciatives, el còmic històric, especialment el de l'equip Almirall amb l'esforç divulgatiu del Banco de Bilbao, les novel·les històriques amb la nombrosa aportació de l'Editorial Pòrtic, etc. I dins l'estricta camp historiogràfic ens trobaríem que la majoria d'editorials catalanes han publicat o col·leccionen o bé títols referits al nostre passat fins arribar a esdevenir, en algun cas, estrictament de caràcter històric, com "L'Avenç" o Rafel Dalmau amb els seus "Episodis de la Història" que ultrapassen ja els 250 títols.

Tot plegat fa adonar-nos com l'esforç privat ha vist clar allò que ara els poders públics consideren: el coneixement massiu de la història com a element d'estabilitat social, de major comprensió i d'enriquiment cultural. Els cursos lectius, però, s'escolen, i aquest 1984-1985 milers de nois i noies plegaran sense haver conegut la nostra història. Les excuses que l'Administració pugui donar serien molt pobres, tant com l'esperit ambiental que regnarà la propera generació de no substarà aquesta important parcel·la dels nostres estudis.

Josep M. Figueres
Historiador